

nost na 55 základních školách, které se účastnily zjišťování dosažené úrovně mediální gramotnosti. Ukázalo se, že realizace mediální výchovy na školách probíhala nejčastěji formou průřezového tématu vyučovaného v různých vzdělávacích předmětech / oblastech, přičemž tato forma realizace mediální výchovy byla také vnímána jako nejvíce vhodná. Méně častá byla realizace mediální výchovy formou besed a exkurzí nebo projektů. Důležitost mediální výchovy a mediální gramotnosti je přitom dána významem médií pro život žáků, kdy dvě třetiny žáků uvedly, že s využitím různých typů médií tráví většinu svého volného času.

Více informací viz zpráva *Mediální výchova na základních a středních školách ve školním roce 2017/2018*.

3.3.2.2 Zjištění mezinárodního šetření čtenářské gramotnosti PIRLS 2016

V prosinci 2017 byly zveřejněny výsledky mezinárodního šetření PIRLS, které zjišťuje úroveň čtenářských vědomostí a dovedností žáků 4. ročníků základní školy. Nejnovější sběr dat mezinárodního šetření PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) se uskutečnil na jaře roku 2016. Jde o projekt Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání IEA, která působí v oblasti měření výsledků vzdělávání již více než padesát let. První zjišťování výsledků žáků v rámci projektu PIRLS se uskutečnilo v roce 2001 a pravidelně se opakuje každých pět let.

Šetření PIRLS 2016 se zúčastnili žáci z 50 zemí a ekonomik z celého světa. V České republice bylo zapojeno 157 základních škol s více než 5 500 žáky, doplňkové dotazníky vyplňovali také rodiče testovaných žáků (zjišťováno rodinné zázemí), 270 učitelů a 159 ředitelů škol (podmínky výuky ve školách).

Nejlepšího výsledku ve čtenářské gramotnosti dosáhli žáci Ruska a Singapuru, za nimi následují žáci Hongkongu, Irska, Finska, Polska a Severního Irska. Žáci České republiky dosáhli nadprůměrného výsledku, avšak zaostali za žáky 13 zapojených zemí EU a jejich výsledek v porovnání s předchozím cyklem v roce 2011 spíše stagnuje.

Ve všech zúčastněných zemích dosáhly dívky statisticky významně lepšího výsledku než chlapci. V České republice je rozdíl mezi výsledkem dívek a chlapců relativně malý. Celkový výsledek českých dívek se od roku 2011 nezměnil, u chlapců došlo k mírnému zhoršení.

Česká republika se do šetření PIRLS zapojila v letech 2001, 2011 a 2016. Ve srovnání s rokem 2001 (průměrný počet bodů pro ČR byl 537) se v roce 2011 čeští žáci ve čtenářské gramotnosti statisticky významně zlepšili a dosáhli výsledku 545 bodů. **Za uplynulých 15 let, od roku 2001 do roku 2016, došlo v České republice ke statisticky významnému zlepšení průměrného výsledku žáků, avšak v porovnání s předchozím cyklem v roce 2011 se výsledek českých žáků podstatně nezměnil.** V sousedních zemích se naopak od roku 2011 významně zlepšili žáci Maďarska a Rakouska.

Za posledních patnáct let se v České republice statisticky významně zvýšil podíl žáků na nejvyšší úrovni čtenářské gramotnosti. Jedná se o žáky, kteří dokážou nalézt a interpretovat složitou informaci, jejíž jednotlivé části jsou uvedeny v různých místech v textu, vysvětlit vztahy mezi informacemi nebo sled událostí a přemýšlet o záměru autora. Ve srovnání s průměrem zemí OECD a EU doplněných o Rusko, Singapur a Hongkong je **podíl českých žáků na nejvyšší úrovni čtenářské gramotnosti relativně nízký.** Zhruba 3 % českých žáků svými dovednostmi nedosáhla ani na nízkou úroveň čtenářské gramotnosti.

Šetření PIRLS se zaměřuje na hodnocení úspěšnosti žáků ve dvou oblastech čtenářské gramotnosti – ve čtení v rámci dvou široce pojatých **účelů čtení** – čtení pro získání literární zkušenosti (spojené s literárními texty) a čtení pro získání a používání informací (spojené s informačními texty). Dále testové úlohy hodnotí dovednosti žáků v uplatňování čtyř **postupů porozumění textu** (vyhledávání a vyvozování, interpretace a posuzování).

Podobně jako u celkového výsledku, tak i na škálách **podle účelu** čtení můžeme u českých žáků pozorovat za posledních 15 let statisticky významné zlepšení, které nastalo již v roce